

Н. І. Горбаль, О. Ю. Григор'єв, А. Ю. Козачук, Н. Ю. Козачук
Національний університет "Львівська політехніка"

УКРАЇНА В РЕЙТИНГАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

<http://doi.org>

© Горбаль Н. І., Григор'єв О. Ю., Козачук А. Ю., Козачук Н. Ю., 2019

“КСП країни” визначено як обумовлений міжнародним поділом праці, національними умовами та факторами виробництва, а також здатністю її товарів і послуг ефективно конкурувати на світових ринках та її стан на цих ринках. На жаль, констатовано відносно низьку КСП України за індексами GCI та “World Competitiveness Yearbook” останніх років, навіть порівняно з найближчими сусідами. Для підвищення КСП необхідно забезпечувати адаптивність та гнучкість економіки на рівні підприємств, галузей, країни; формувати інноваційні екосистеми; сповідувати людиноцентричний підхід до економічного розвитку тощо.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентоспроможність країни, конкурентне середовище, конкурентна політика, конкурентна перевага.

Постановка проблеми та актуальність дослідження

Сучасні тенденції розвитку світових економік, головними індикаторами яких були масова глобалізація фінансових ринків та зменшення міжрегіонального та національного контролю за ринками сприяють формуванню нових характеристик соціально-економічних явищ та подій. У XXI ст. по-новому оцінюють роль людського капіталу, освіти, науки та фактору знань у розвитку інноваційної діяльності підприємств, регіонів та країн, а також підвищенні КСП економіки/країни. Ці чинники актуалізують проблему визначення поняття “конкурентоспроможності країни” з врахуванням усіх тих нових змістовних характеристик, яке воно набуло протягом останніх років в рамках сучасної економічної науки. В останні роки це поняття стало часто вживаним. На тлі міжнародної відкритості розвинених економік і подальшої глобалізації економічних відносин не було практично жодного уряду, який би не проголосив підвищення КСП одним із основних завдань своєї економічної політики. Це було зроблено в США із створенням Комісії з питань конкуренції при Президентові в 1985 р., а потім Ради з політики конкурентоспроможності в 1986 р. Приклад наслідували інші країни, а також Європейський союз. Сьогодні практично немає розвинених країн, які б не створили у себе спеціальних комісій для аналізу стану і посилення КСП своєї економіки. Водночас концепція КСП національної економіки чи країни досі виглядає доволі невизначеною.

Мета статті – дослідити глобальну КСП України за різними підходами з метою її підвищення. **Завдання статті:** аналізування поняття “КСП країни”, оцінювання провідних методик визначення глобальної КСП, висвітлення позицій України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженням теоретичних основ КСП, сучасних форм конкуренції, міжнародного конкурентного середовища, аналізом чинників, переваг та недоліків забезпечення високої КСП країн займалися такі іноземні вчені, як: Г. Грубер, Р. Кантер, П. Катцентшейн, С. Ліндер, Ф. Ліст, В. Марцинкевич, Дж. Міль, Р. Нельсон, М. Познер, Д. Рікардо, Дж. Робінсон, Дж. Сакс, П. Самуельсон, А. Сміт, Й. Шумпетер, Ф. Хайєк, Е. Хекшер, Дж. Хікс та ін. [1].

Найбільш значимі результати досліджень проблематики отримали науково-дослідні центри Європи та США, а саме:

- дослідницька група, яку очолює професор Гарвардського університету М. Портер (США), щодо аналізу конкуренції на міжнародних ринках, між країнами/регіонами. М. Портер розробив теорію конкурентних переваг країн;

- школа досліджень під керівництвом професора А. Ругмана (Канада) із розробками управлінських стратегій підвищення КСП різних об'єктів;

- група дослідників під керівництвом професора Реддінського університету Дж. Даннінга (Великобританія), яка займається впровадженням “шляху інвестиційного розвитку націй”;

- Міжнародний інститут розвитку менеджменту під керівництвом професора Університету Лозани С.Гареллі, який проводить комплексний аналіз КСП країн за певними критеріями та надає рекомендації для покращення рейтингу країнам з низьким рейтингом.

Також над розвитком теорії КСП країн активно працює багато українських науковців. Так, О. Є. Кузьмін [1] досліджує систему управління міжнародною КСП різних об'єктів, Л. І. Пронкіна, О. М. Гавриш [2] – особливості формування конкурентної політики держави, засади конкурентної політики а Д. В. Окара, В. Г. Чернишев, Л. В. Шинкаренко дослідивши місце України в рейтингу глобальної КСП стверджують, що вона знаходиться на низькому рівні розвитку, й пропонують механізми підвищення її конкурентних переваг [3].

Виклад основного матеріалу

Говорячи про КСП країни, з одного боку, не можна звужувати її лише до КСП окремих компаній на глобальних ринках, а з іншого, – не потрібно забувати, що бізнес є ключовим елементом цього поняття. В умовах глобалізації бізнес змінює свою роль, – тепер він не тільки гравець на міжнародних ринках, а й основа КСП країни загалом.

Існує багато визначень поняття “КСП країни”. Комісія з питань КСП при Президентові США (1985) визначає його як “здатність країни в рамках вільних і справедливих ринкових умов виробляти товари/послуги, що відповідають вимогам міжнародного ринку”; Рада з КСП при Президентові США (1992) як “здатність виробляти товари і послуги, відповідні попиту на міжнародних ринках, забезпечуючи в той же час громадянам високий рівень життя і можливість його забезпечення в довгостроковій перспективі”; Всесвітній економічний форум (1996) як “здатність країни досягти високих темпів збільшення приросту ВВП”; ОЕСР (1996) як “підтримку здатності підприємств, регіонів, країн і наднаціональних регіонів, будучи відкритими для міжнародної конкуренції, зберігати відносно високий рівень доходів і зайнятості населення”, а Міжнародний інститут менеджменту (2003) як “сферу економічних знань, де аналізуються факти і політика, які формують здатність країни створювати і підтримувати умови для створення додаткової вартості підприємствами і вищий рівень добробуту населення” [4].

З вищенаведеного можна сформулювати власне визначення поняття “КСП країни” як “обумовлений міжнародним поділом праці, національними умовами та факторами виробництва, а також здатністю її товарів і послуг ефективно конкурувати на світових ринках її стан на цих ринках”.

Найважливіша передумова КСП країни – активна діяльність держави, яка визначає і здійснює стратегію КСП, встановлює “правила гри” ринкових відносин. У розвинених країнах ринкові механізми та інститути формувалися й удосконалювалися природним шляхом упродовж століть, у пост- комуністичних – створювалися у стислі терміни й далі трансформуються.

Підприємства країн СНД замість пошуку засобів підвищення КСП в 90-х ХХ ст. зверталися до держави за субсидіями та засобами протекціонізму. Ринок у цих країнах – неповноцінний, а держава не виконує функцій, без яких неможливі цивілізований ринок та економічне піднесення, зокрема – створення конкурентного середовища та зміцнення фінансової, грошової й платіжної системи, яка є пріоритетних. Держава також повинна розробляти закони і забезпечувати їх дотримання, здійснювати ефективну політику соціального забезпечення, захисту вітчизняного ринку й підтримки підприємництва. Головна мета держави в економіці – забезпечити громадянам високий рівень життя. Як справедливо стверджує М. Портер, здатність держави досягти цього залежить від продуктивного використання національних ресурсів – праці й капіталу [4].

Оцінка КСП країн здійснюється різними міжнародними організаціями. Одним із найбільш відомих є Всесвітній економічний форум (WorldEconomicForum – WEF) – незалежна міжнародна організація, яка розробила і впровадила методіку вимірювання КСП країн [5]. Понад чотири десятиліття WEF вивчає КСП країн. Через щорічні глобальні звіти та серії доповідей досліджуються фактори, які дозволяють національним економікам світу досягти стійкого зростання і довгострокового благополуччя. Результати оцінки щорічно публікуються в доповідях ВЕФ (The Global Competitiveness Report). Відповідно до цієї методіки зведені індекси КСП розраховують для кожної з досліджуваних країн. Їх вимірюють на основі макро- і мікроекономічних показників, найважливіших для оцінки економічного росту країни і характеризують його динаміку в середньо- і довгостроковій перспективі. Дані WEF можуть використовувати політики, економісти, бізнесмени при порівнянні країн задля виявлення їх конкурентних переваг, міжнародної експансії бізнесу, пошуку шляхів виходу з кризи та розвитку економічної системи на мікро- й макрорівні.

Для вимірювання КСП WEF використовує індексний метод – розрахунок зведеного індексу на базі об'єднання в групи системи показників, адже в умовах зростаючої глобалізації необхідно брати до уваги все більшу кількість показників. Так, щоб проаналізувати темпи економічного зростання, сьогодні необхідно брати до уваги низку таких чинників: структурні зміни економіки, гнучкість ринку праці, міграція робочої сили на внутрішньому та регіональному ринках тощо. Крім того, важливо оцінити рівень якості освіти та системи охорони здоров'я, потенціал країни в адаптації сучасних технологій та ін.

Методика WEF постійно модифікується відповідно до змін та ускладнень макро- і мікроекономічної ситуації.

Індекс глобальної КСП (The Global Competitiveness Index – GCI), який розробив для WEF професор К.Сала-і-Мартін і вперше представив на Форумі у січні 2005 р., неодноразово досліджували провідні науковці, серед яких варто назвати: Дж. Бланке, Т. Гейгера, М. Дрзенік Хану, С. Західі, І. Міа, Л. Д. Тайсон, Р. Хаусмана. Однак, незважаючи на значний науковий доробок, ця проблематика все ще залишається відкритою для подальших досліджень.

Методика GCI ґрунтується на тому, що спочатку збирають і для обчислення значень індикаторів, за якими розраховують кожен фактор. Потім підраховують зважений агрегований індекс та субіндекси, що відображають сукупний внесок всіх чинників у значення КСП. У 2018 р. WEF змінив методологію розрахунку GCI [5]. Нова методологія охоплює 140 країн, КСП яких оцінюють за 98 індикаторами, які згруповано в 12 основних компонентів. Метою цієї методології є відстеження динамічності розвитку світової економіки в умовах Четвертої індустріальної революції, а також привертання уваги до нових факторів КСП, які пов'язані зі стрімким розвитком цифрових технологій, які не відігравали важливої ролі при прийнятті політичних рішень урядами раніше. Мова йде про інновації, відкритість, адаптивність, генерування ідей, підприємницьку культуру тощо. Новий Глобальний індекс КСП 4.0 має, як і раніше, 12 компонентів, але ці компоненти було змінено та присвоєно нові назви. Кількість індикаторів зменшилась від 114 до 98, з яких 64 індикатори є новими. Їх розраховують на основі статистичних даних та опитувань.

Своєю чергою, дані для обчислення індикаторів поділяють на дві групи: 1. Ті, які збирають у результаті опитування респондентів (менеджерів вищої ланки, різних за розміром і галузями компаній) у кожній з досліджуваних країн.; 2. Ті, що представляють економічні, технічні, соціальні та інші статистичні показники, що характеризують аналізовану країну (наприклад, рівень інфляції, обсяг ВВП і державного боргу і т.д.).

Значення кожного фактора обчислюють шляхом знаходження або простої середньо - арифметичної суми, або зваженої суми значень індикаторів фактора в сукупності зі статистичними даними. Знаючи кількісні значення для всіх дванадцяти факторів, обчислюють числові значення 3-х основних субіндексів шляхом розрахунку зваженого значення факторів певної групи.

Для розрахунку GCI залежно від стадії економічного розвитку кожна з країн зараховують до однієї з таких стадій розвитку: 1. Переважного впливу базових економічних факторів; 2. Переважання інвестиційних пропозицій; 3. Переважання інновацій. Для визначення використовуються два критерії: ВВП країни, а також частка у загальному обсязі експорту експортованої сировини і необроблених матеріалів [5].

На стадії 1 (базових економічних факторів) переважно впливають на індекс КСП такі фактори, як дешева робоча сила або невичерпні запаси природних сировинних ресурсів. Країни, що знаходяться на цій стадії, характеризуються виробництвом нескладних товарів масового споживання, вони чутливі до змін у світовій економіці, змін цін на товари Гіффена і коливання курсів валют. Це, зокрема, Індія та найменш розвинені країни Африки та Азії.

На стадії 2 (інвестицій) ключовим фактором КСП стає ефективність виробництва стандартних товарів і послуг, інвестування у розвиток інфраструктури, покращення умов для ведення бізнесу, низькі відсоткові ставки для кредитування бізнесу зумовлюють зростання продуктивності. Країни на цій стадії розвитку концентрують увагу на сфері надання послуг. Сюди можна віднести, наприклад, Китай.

На стадії 3 (інновацій) головним фактором КСП є здатність створення інноваційних продуктів і послуг з використанням провідних технологій. Країни на цій стадії виділяються швидким розвитком своїх сильних галузей, поширенням інноваційних процесів у всіх видах діяльності. Найбільшу частку в економіці займає сфера послуг. На стадії 3 знаходяться, наприклад, країни Скандинавії, США.

У 2018 р. Україна піднялася на 83 місце (з 140 країн) на тлі 89 позиції роком раніше (з 138) [6]. В країні слабо розвинені інститути, нестійкі макроекономічні показники і фінансова система.

Задля можливості порівняння динаміки показників, розробники рейтингу обчислили значення КСП країн на основі даних попереднього періоду. Тобто можна зіставити показники для виявлення змін за рік. Отже, порівнянно з попереднім роком, позиції України за новою методологією погіршились лише в одному компоненті ("Динаміка бізнесу"), у 11 інших бачимо позитивну динаміку (рис. 1) [5].

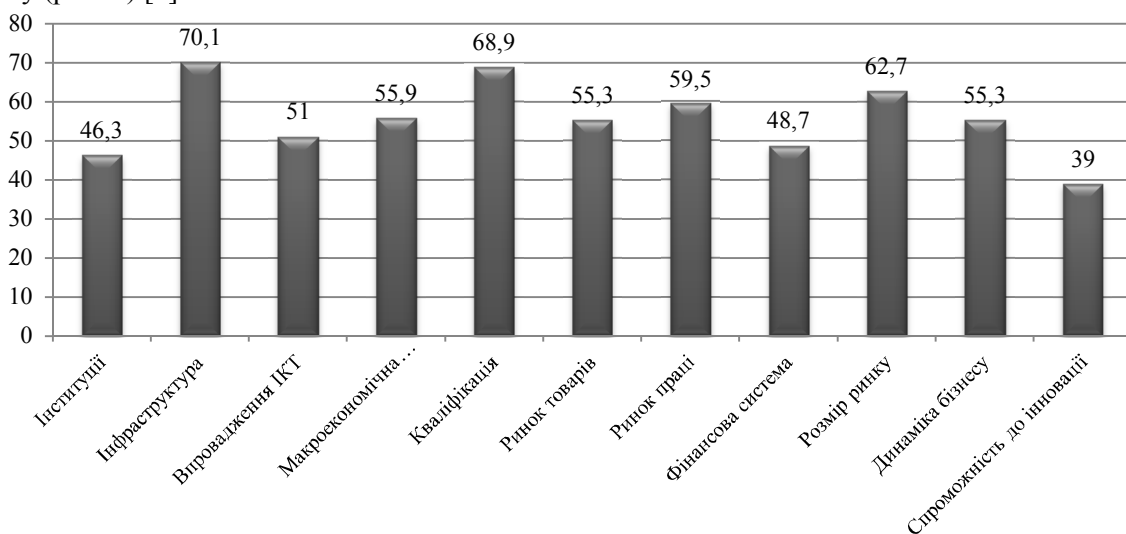

Рис. 1. Оцінки України за 12 компонентами GCI у 2018 р. [5]

Найбільше балів Україна отримала за складовими “Навички” (45-те місце), “Розмір ринку” (47-ме), “Інфраструктура” (57-ме), та “Інноваційна спроможність” (58-ме). За індикатором “рівень електрифікації” – зайняла перше місце, яке також отримали й інші 66 країн. Показники, що мають найнижчі значення: “Макроекономічна стабільність” (131-ше місце), “Фінансова система” (117-те) та “Інституції” (110-те). Також значно понизили місце України в рейтингу такі показники, як: вплив на вартість ведення бізнесу організованої злочинності, рівень тероризму, захист прав власності, незалежність судової системи, рівень інфляції (середній показник за 2016–2017 роки), динаміка боргу з урахуванням кредитного рейтингу країни, якість доріг, вплив податків та субсидій на конкуренцію, надійність банків, частка проблемних кредитів, гнучкість формування заробітної плати, фінансування малого і середнього бізнесу, темпи росту інноваційних компаній.

У цьому рейтингу Україна знаходиться поряд з такими країнами, як Домініканська республіка (82 місце) та Македонія (84 місце). Географічні сусіди України випереджають її: Росія отримала 43-тє місце (рис. 2), Польща – 37-ме, Словаччина – 41-ше та Угорщина – 48-ме, Румунія – 52-ге. Тільки Молдова опинилась нижче (88-ме місце), Булорусь участі в дослідженні не брала. Очолюють рейтинг США, наступні позиції зайняли Сінгапур та Німеччина. Минулорічний лідер (Швейцарія) отримала 4 місце у рейтингу. Останні сходинки знову зайняли Ємен та Чад.

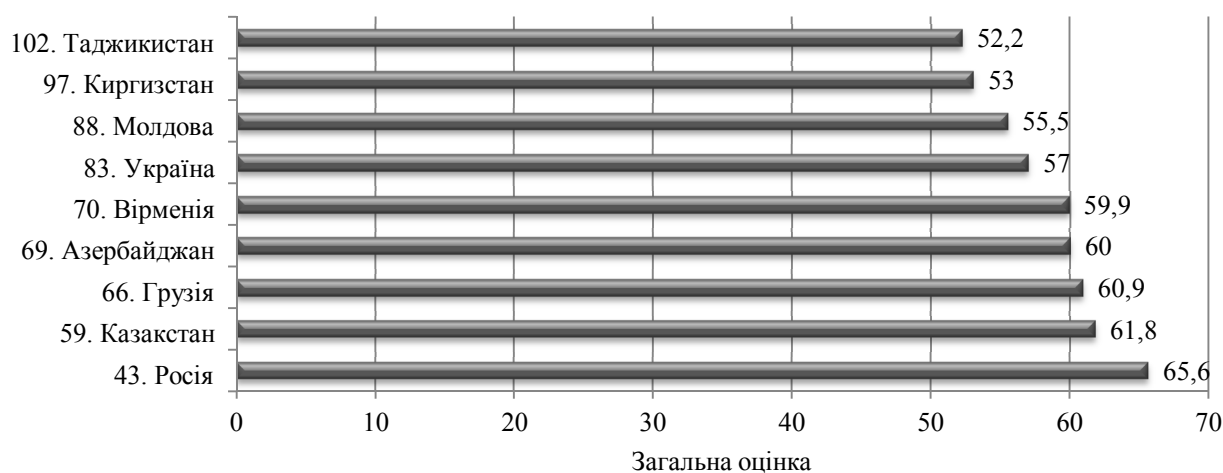

Рис. 2. Україна в загальному рейтингу конкурентоспроможності країн за індексом глобальної конкурентоспроможності (GCI) порівняно з окремими сусідами - країнами колишнього СРСР [5]

“Конкурентна позиція України залишається нерівноважною: позитив із уміннями та креативністю, але негатив — із інституціями, до яких, особливо в останні роки, додалися макроекономічні і фінансові проблеми. Політика уряду позбавила Україну ще однієї традиційної конкурентної переваги — гнучкості ринку праці. Тому розраховувати на інвестиції (відповідно, і на промисловість) як драйвер зростання не можна, але є шанс зробити таким інновації”, — зазначає старший економіст CASE Україна (регіональний партнер WEF) В. Дубровський [7].

Також існують й інші методики визначення КСП країн. Так, у 2000 р. група експертів під керівництвом М. Портера розробила ще один рейтинг – “Індекс поточної конкурентоспроможності” (CCI), що від 2001 р. називається “Індекс конкурентоспроможності для бізнесу”. Він відображає мікроекономічні чинники розвитку національних економік. На думку керівників WEF, ці індекси доповнюють один одного і є підґрунтям визначення національної КСП.

М. Портер при розрахунку індексу КСП бізнесу поділив країни залежно від ВВП за ПКС на душу населення на 3 групи: з низьким, з середнім і з високим рівнем доходів. Вчений виділив такі стадії розвитку країни залежно від переважання основних факторів економічного зростання: природні фактори, управління інноваціями, управління інвестиціями та управління добробутом.

В країнах з низьким доходом на зростання КСП впливає наявність природних ресурсів, експлуатація переробної промисловості та дешева робоча сила. Країни з середнім доходом перебувають на стадії інвестицій, тобто підвищується якість бізнес-середовища, покращується науковий потенціал, відбувається розвиток фінансових ринків. Країни з високим прибутком вже перебувають на стадії управління інноваціями/добробутом. Основна відмінність між такими країнами полягає у рівні розвитку інноваційної сфери, інтенсивності конкуренції на місцевому рівні тощо [8].

Міжнародний інститут менеджменту і розвитку (МІРМ) публікує, починаючи з 1989 р., щорічні доповіді про КСП. МІРМ стояв біля витоків аналізування конкурентоспроможності з WEF і продовжує щорічно публікувати власну доповідь “World Competitiveness Yearbook” [9]. Оцінки будуються на основі зворотного співвідношення порівняно з WEF: близько 1/3 – оцінки експертів і 2/3 – офіційна статистична інформація.

Методологія дослідження МІРМ полягає в такому: первинна інформація аналізується за 333 критеріями та об'єднується в 4 основні групи чинників (“Економічні перетворення”, “Ефективність держави”, “Ефективність бізнесу”, “Інфраструктура”), що містять, своєю чергою, п'ять субфакторів (разом 20). Кожен субфактор КСП має однакову вагу при формуванні кінцевого результату (5%). Первинні критерії, що базуються як на статистичних даних, так і на результатах опитування, мають однакову питому вагу [9].

Таблиця 1

Класифікація факторів конкурентоспроможності націй МІРМ

Економічні результати	Ефективність уряду	Ефективність бізнесу	Інфраструктура
Внутрішня економіка	Державні фінанси	Продуктивність	Базова інфраструктура
Міжнародна торгівля	Фіскальна політика	Ринок праці	Технологічна інфраструктура
Іноземні інвестиції	Інституції	Фінанси	Наукова інфраструктура
Зайнятість	Господарське законодавство	Практика управління	Здоров'я і навколишнє середовище
Ціни	Громадський устрій	Відносини і цінності	Освіта

При цьому під час оцінювання КСП за методологією МІРМ мало уваги приділяється соціальним факторам та мікроекономічним параметрам КСП, оцінювання має більш якісний характер.

У цьому рейтингу Україна займає 59 місце, до рейтингу входять 63 держави. Україна на дві позиції випереджає Монголію і, як і раніше, на 14 позицій відстає від Росії. На перше місце рейтингу 2018 року вийшли США, экс-лідер Гонконг опустився на друге. Трійку лідерів, як минулого року, завершує Сингапур.

З погляду експертів МІРМ, для забезпечення КСП країнам варто:

- сформувати стійку законодавчу базу;
- забезпечувати швидке реагування на нестабільну економічну ситуацію;
- стимулювати приватні заощадження та внутрішні інвестиції;
- розвивати інфраструктуру;
- створити сприятливе економічне середовище для прямого іноземного інвестування;
- забезпечувати відкритість діяльності уряду та адміністрацій;
- підтримувати відповідність між рівнем заробітної плати, продуктивністю та оподаткуванням;
- сприяти розвитку середнього класу;
- інвестувати в освіту;
- забезпечувати баланс між національними особливостями та глобалізацією економіки для зростання багатства із збереженням системи цінностей громадян [9].

Висновки та перспективи подальших досліджень

Забезпечення КСП – це динамічний процес, що передбачає створення та підтримку конкурентних переваг, спрямованих на забезпечення стійкого стану щодо інших економічних суб'єктів. “КСП країни” визначено як обумовлений міжнародним поділом праці, національними умовами та факторами виробництва, а також здатністю її товарів і послуг ефективно конкурувати на світових ринках її стан на цих ринках. На жаль, констатовано відносно низьку КСП України за індексами GCI та “World Competitiveness Yearbook” останніх років, навіть порівняно з найближчими сусідами. Для підвищення КСП країнам необхідно формувати незалежну від зовнішніх та внутрішніх негативних впливів економіку; підтримувати інноваційний розвиток, швидко реагувати на зміни у середовищі; сповідувати людиноцентричний підхід до економічного розвитку тощо. Окремі чинники підвищення КСП України можуть стати темою для подальших досліджень.

Список літератури

1. Кузьмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: підручник / О. Є. Кузьмін, Н. І. Горбаль – Львів: Компакт-ЛВ, 2005. – 304 с.
2. Пронкіна Л.І. Сучасні проблеми конкурентоспроможності держави / Л. І. Пронкіна, О. М. Гавриш // Агросвіт. – 2019. – № 7. – С. 32–36.
3. Окара Д. В. Дослідження розвитку України на підставі індексу глобальної конкурентоспроможності / Д. В. Окара, В. Г. Чернишев, Л. В. Шинкаренко // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2018. – Вип. 22. – С. 84–90.
4. Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теорія, методологія, практика. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570 с
5. The Global Competitiveness Report 2017-2018. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/country-economy-profiles/#economy=UKR>.
6. Чи була перемога? Як Україні вдалося вирости в рейтингу конкурентоспроможності. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/10/17/641672>.
7. Україна піднялася в рейтингу глобальної конкурентоспроможності. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/10/17/641667/>.
8. Porter M. Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Business Competitiveness Index. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.372.2547&rep=rep1&type=pdf>.
9. IMD World Competitiveness Rankings 2019 Results. URL: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/world-competitiveness-ranking-2019>.

References

1. Kuz'min O.Ye., Horbal' N.I. Upravlinnya mizhnarodnoyu konkurentospromozhnistyu pidpr'yemstva: pidruchny'k [Management of international competitiveness of a firm]. – L'viv: Kompakt-LV, 2005. – 304 s. (in Ukrainian).
2. Pronkina L.I., Gavry'sh O.M. Suchasni problemy' konkurentospromozhnosti derzhavy [Modern problems of country's competitiveness] / Agrosvit. – 2019. – № 7. – S. 32–36. (in Ukrainian).
3. Okara D. V. Doslidzhennya rozvy'tku Ukrayiny' na pidstavi indeksu global'noyi konkurentospromozhnosti [Research of the development of Ukraine on the basis of the Global Competitiveness Index] / Global'ni ta nacional'ni problemy' ekonomiky'. – My'kolayiv, 2018. – Vy'p. 22. – S. 84-90. (in Ukrainian).
4. Tarnavs'ka N.P. Upravlinnya konkurentospromozhnistyu pidpr'yemstva: teoriya, metodologiya, prakty'ka [Enterprise competitiveness management: theory, methodology, practice]. – Ternopil': Ekonomichna dumka, 2008. – 570 s. (in Ukrainian).
5. The Global Competitiveness Report 2017-2018. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/country-economy-profiles/#economy=UKR>.
6. Chy' bula peremoga? Yak Ukrayini vdalosya vy'rosty' v rejty'ngu konkurentospromozhnosti [Was it a victory? How Ukraine managed to grow in the competitiveness rating]. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/10/17/641672>. (in Ukrainian).
7. Ukrayina pidnyalasya v rejty'ngu global'noyi konkurentospromozhnosti [Ukraine has risen in the ranking of global competitiveness]. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/10/17/641667/>. (in Ukrainian).
8. Porter M. Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Business Competitiveness Index. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.372.2547&rep=rep1&type=pdf>.
9. IMD World Competitiveness Rankings 2019 Results. URL: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/world-competitiveness-ranking-2019>.

N. I. Horbal, O. Yu. Hryhoriev, A. Yu. Kozachuk, N. Yu. Kozachuk
Lviv Polytechnic National University

UKRAINE IN GLOBAL COMPETITIVENESS RATINGS

© Horbal N. I., Hryhoriev O. Yu., Kozachuk A. Yu., Kozachuk N. Yu., 2019

In the XXI century we re-evaluate the role of human capital, education, science and the knowledge factor in the development of enterprises, regions and countries, as well as the enhancement of the economy / country competitiveness. These factors actualize the problem of defining the concept of “competitiveness of the country”, taking into account all those new meaningful characteristics that it has acquired in recent years within the framework of modern economic science.

In recent years, this concept has become widely used and popular. Many foreign and Ukrainian scientists are actively working on its development.

Providing competitiveness is a dynamic process that involves creating and maintaining competitive advantages that are designed to ensure a sustainable position with respect to other economic entities.

The purpose of the article is to explore the global competitiveness of Ukraine using different approaches in order to enhance it. Objectives of the article: analyzing the concept of the country's competitiveness, evaluating the leading methods for determining the global competitiveness, highlighting Ukraine's position.

“Country competitiveness” is defined as conditioned by the international division of labor, national conditions and factors of production, the ability of its goods and services to compete effectively in world markets, its status in these markets. The countries’ competitiveness are assessed by various international organizations. Unfortunately, the relatively low competitiveness of Ukraine according to GCI indices and World Competitiveness Yearbook in recent years was stated, even compared with its nearest neighbors.

To improve the country competitiveness, it is necessary: to build an economy that is less dependent on external and internal shocks; to be flexible at the level of the country, industries, enterprises and individuals; to create innovative ecosystems; to profess human-centered approach to economic development, etc.

Key words: competition, competitiveness, competitiveness of the country, competitive environment, competitive policy, competitive advantage.